

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 18.3.2020 г.
JOIN(2020) 7 final

**СЪВМЕСТНО СЪОБЩЕНИЕ ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И
СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

Политиката за Източното партньорство след 2020 г.

*Повишаване на устойчивостта — Източно партньорство, което постига
резултати в полза на всички*

{SWD(2020) 56 final}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Източното партньорство е съвместна инициатива на Европейския съюз, неговите държави членки и Азербайджан, Армения, Беларус, Грузия, Република Молдова¹ и Украйна („партньорските държави“). Източното партньорство стартира през 2009 г. и представлява стратегическо и амбициозно партньорство, основано на общи ценности и правила, на взаимни интереси и ангажименти, както и на споделена ангажираност и отговорност. То има за цел да заздравя и задълбочи политическите и икономическите отношения между ЕС, неговите държави членки и партньорските държави и им помага да осъществят двойната екологична и цифрова трансформация. Партньорството подпомага постигането на многобройни глобални цели на политиката, включително Парижкото споразумение относно изменението на климата, както и Програмата на ООН до 2030 г. и заложените в нея цели за устойчиво развитие. То допринася за постигането на общата цел да се повишат стабилността, просперитетът и устойчивостта на съседните на ЕС държави, както е посочено в **Глобалната стратегия** за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз² и в **прегледа на европейската политика за съседство**, осъществен през 2015 г. То е приведено в пълно съответствие с **Политическите насоки** на Европейската комисия за периода **2019—2024 г.**³ На последно място, партньорството отразява всички релевантни водещи стратегии, приети от Комисията⁴.

През годините Източното партньорство изигра съществена роля за **по-голямото сближаване на ЕС и партньорските държави**. Проведената през ноември 2017 г. срещата на върха на Източното партньорство в Брюксел отбеляза възприемането на нов подход с приемането на общата програма за реформи, озаглавена **„20 конкретни резултата за 2020 г.“**. Този амбициозен работен план беше съсредоточен върху постигането на осезаеми резултати на място и **подобряването на живота на хората** в четири основни области на политиката: 1) по-силна икономика; 2) по-силно управление; 3) по-силна свързаност; и 4) по-силно общество, както и върху постигането на цели за междусекторните въпроси, свързани с половете, гражданското общество, медиите и стратегическата комуникация.

Източното партньорство ще продължи да се стреми към изграждането на пространство на демокрация, просперитет, стабилност и засилено сътрудничество, основано на общи ценности. ЕС има стратегически интерес да затвърди лидерската си позиция в световен план в областта на правата на човека и демокрацията в рамките на външната дейност, включително във връзка с Източното партньорство. Зачитането на правата на човека е съществен елемент на устойчивите, приобщаващи и демократични общества. Поради това акцентът ще продължи да бъде върху нерешените въпроси от настоящите цели, а именно принципите на правовата държава, защитата на правата на човека, борбата с корупцията и дискриминацията, ролята на независимите медии и на гражданското общество и насърчаването на равенството между половете. Основаният на стимули подход на ЕС („повече за повече“ и „по-малко за по-малко“) ще продължи да носи ползи на партньорските държави, които провеждат най-активно реформи. Бъдещият подход на политиката за Източното партньорство следва да се основава на вече договорените задачи, цели, принципи и области на сътрудничество.

¹ Наричана по-нататък „Молдова“.

² https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/eugs_review_web_0.pdf

³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf

⁴ Те включват съобщенията „Европейският зелен пакт“ (COM(2019) 640), „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“ (COM(2020) 67), „Нова промишлена стратегия за Европа“ (COM(2020) 102) и „Съюз на равенство: Стратегия за равенство между половете (2020—2025 г.)“ (COM(2020) 152).

Постоянната работа с държавите от Източното партньорство ще остане един от основните приоритети на ЕС. Обновената динамика на политиката по отношение на Източното партньорство ще засили тази работа, като постави акцент върху значението на това взаимноизгодно сътрудничество. Тя ще доведе до доразвиване на политическите отношения с всички източни партньори както в двустранни, така и в многостранни формати. Освен това, поради географското си разположение между Европейския съюз, Азия и държавите от по-широкото съседство, регионът на Източното партньорство носи по-голяма стойност за ангажираността на ЕС в областта на външната политика, по-конкретно поради различните икономически, обществени и стратегически връзки със съседните му държави. Наличието и интересите на други регионални и глобални сили, както и културните и географските връзки с Централна Азия представляват допълнителни възможности за създаване на взаимноизгодни връзки със съседните на ЕС държави в по-широк план. Дейностите на ЕС в региона се допълват от други политики и инициативи, като Северното измерение и Черноморското взаимодействие.

През май 2019 г. Европейската комисия започна консултация относно бъдещето на Източното партньорство. Европейският съвет одобри този подход през юни 2019 г.

Консултацията продължи до края на октомври 2019 г. Тя беше обширна и приобщаваща и събра над 200 писмени отговора, включително чрез уебстраницата за структурирани консултации на Източното партньорство. Почти всички държави — членки на ЕС, и всички партньорски държави дадоха становища, също както и Европейският парламент, Европейският икономически и социален комитет и Комитетът на регионите. Сред другите участници бяха Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и други международни финансови институции, както и най-различни заинтересовани страни, като например организации на гражданското общество (включително Форумът на гражданското общество на държавите от Източното партньорство), мозъчни тръстове, академични институции и бизнес организации. Бяха взети предвид препоръките на Младежкия форум на Източното партньорство и на младите европейски посланици.

Настоящото съвместно съобщение е изготвено и въз основа на обратната информация, получена по време на **консултациите във всяка от шестте партньорски държави** и в много държави — членки на ЕС. Взети бяха предвид и дискусиите в рамките на платформите и комисиите на настоящата структура на Източното партньорство и съответните заседания.

Като цяло има широк консенсус, че **настоящата рамка на политиката за Източното партньорство е стабилна и постига осезаеми резултати за хората**. В съвместното съобщение се очертават пътищата за преодоляването на **общите предизвикателства** и начините, по които ЕС ще работи с партньорските държави в различни области на политиката в бъдеще. Въз основа на резултатите от консултацията в настоящия документ се очертават новите **дългосрочни цели на политиката за Източното партньорство след 2020 г.** и се определят мерките, насочени към **повишаване на устойчивостта, насърчаване на устойчивото развитие и постигане на осезаеми резултати за обществото**.

2. Основни постижения на Източното партньорство

През 2015 г. държавите — членки на ЕС, и партньорските държави приветстваха преразглеждането на **европейската политика за съседство** в контекста на Глобалната стратегия на ЕС. Те призоваха за засилване на **диференциацията, ангажираността и съсредоточаването**, както и за увеличаване на **гъвкавостта**. Консултацията показа, че като цяло Източното партньорство е постигнало резултати по тези цели.

Що се отнася до **диференциацията**, партньорството се разви съобразно с интересите, амбициите и напредъка на всяка партньорска държава. Съществуват нови, широкообхватни политически и икономически двустранни споразумения между ЕС и отделните партньорски държави. Отношенията с Грузия, Молдова и Украйна се ръководят от споразумения за асоцииране и от задълбочени и всеобхватни зони за свободна търговия (ЗВЗСТ). За да се гарантира, че тези амбициозни споразумения ще бъдат прилагани изцяло, тези три държави се съгласиха да изготвят „програмите за асоцииране“ въз основа на приоритетите за сътрудничество в краткосрочен и средносрочен план. Между ЕС и тези държави бяха въведени договорености за безвизов режим с цел улесняване на движението на хора през границите. И трите държави са приложили изцяло споразуменията за обратно приемане.

Отношенията на ЕС с Армения се уреждат от споразумение за всеобхватно и засилено партньорство и са в ход преговорите с Азербайджан за сключване на ново споразумение. Сътрудничеството с тези две държави се основава на договорени приоритети на партньорството. Отношенията с Беларус се насърчават от секторни диалози, докато се водят преговорите по приоритетите на партньорството. Споразуменията за облекчаване на визовия режим и обратно приемане, сключени с Армения, Азербайджан и Беларус, бяха от ключово значение за улесняването на пътуванията за хората в тези държави.

За да се насърчи по-голямата **ангажираност** на партньорските държави, ЕС **промени** начина, по който работи с тях. За да бъде увеличено въздействието, подкрепата от ЕС се промени от финансова помощ, основана на проекти, на подкрепа за **политики за реформи**, водещи до истинска трансформация. Този нов подход донесе осезаеми ползи за хората, като например подкрепа за децентрализацията в Украйна и инициативи на високо равнище за енергийна ефективност в Армения, Грузия и Украйна.

ЕС засили сътрудничеството с лицата и органите, които отговарят за реформите в партньорските държави. Заедно с националните органи ЕС и неговите държави членки предприеха важни мерки, за да гарантират **съвместно програмиране**, когато е възможно. Това гарантира по-ефективен съвместен отговор на нуждите на партньорските държави, което намалява разпокъсаността на сътрудничеството и следователно подобрява неговата съгласуваност и въздействие. Успешните съвместни ответни действия включват Украйна и Молдова.

ЕС засили стратегическото си сътрудничество с **международните финансови институции** (МФИ). Чрез диалози на ниво държава, регион и сектор ЕС и МФИ осигуриха значителна подкрепа за малките и средните предприятия (МСП) и екологични инвестиции за енергийна ефективност и общинска инфраструктура, като по този начин намаляват потреблението на енергия, замърсяването и емисиите на парникови газове и подобряват екологичната и климатичната устойчивост в региона.

Работата с гражданското общество имаше решаващо значение за осигуряването на ефективни реформи, тъй като увеличи публичната отчетност, насърчи спазването на правата на човека и местното развитие и осигури предоставянето на услуги на цялото население, включително на уязвимите групи. ЕС изигра ключова роля в подкрепата на приноса на гражданското общество, което от своя страна стимулира социалните иновации и спомогна за сформирването на коалиции за реформи на национално, регионално и местно равнище.

Отговорите по линия на консултацията подчертават колко колко е ценно усилията да се **съсредоточават** в по-голяма степен върху конкретни проблеми в рамките на общата политика. В документа „20 конкретни резултата за 2020 г.“, одобрен от държавите — членки на ЕС, и от партньорските държави на срещата на върха на Източното

партньорство през ноември 2017 г., се описва обща програма, ориентирана към резултатите, с цел съсредоточаване на сътрудничеството.

Новата европейска политика за съседство подчерта необходимостта от по-голяма **гъвкавост**, за да могат ЕС и партньорските държави да реагират на постоянно променящите се нужди и обстоятелства. За да увеличи подкрепата и въздействието, ЕС: i) засили сътрудничеството с МФИ чрез плана за външни инвестиции и механизма за структурни реформи; ii) осъвремени и приведе стратегически инструментите си за техническа помощ (ТАИЕХ и туининг) в съответствие с индивидуализираната подкрепа; и iii) адаптира институционалните си структури спрямо новите предизвикателства. Например групата за подкрепа на Украйна е единствена по рода си структура, която обединява експертни знания от всички отдели на Европейската комисия и от държавите — членки на ЕС, с цел справяне с основните предизвикателства, пред които е изправена държавата. Оперативната група на ЕСВД за стратегическа комуникация за Източното съседство, създадена вследствие на заключенията на Европейския съвет от март 2015 г. относно борбата с дезинформацията, също допринесе съществено за това комуникацията на ЕС и „марката ЕС“ в региона да станат стратегически и оказващи въздействие.

3. БЪДЕЩ ПОДХОД НА ПОЛИТИКАТА ЗА ИЗТОЧНОТО ПАРТНЬОРСТВО

Консултацията сочи, че е налице силен консенсус, че програмата за 20 конкретни резултата за 2020 г. води до осезаеми резултати за обществото. Благодарение на нея бе отбелязана положителна промяна в 3 от общо 4 приоритетни области, а именно **по-силна икономика, по-силна свързаност и по-силно общество**. Що се отнася до **по-силното управление**, първоначалните постижения включват места за „обслужване на едно гише“, предоставящи ефикасни и достъпни обществени услуги, както и системи за електронно деклариране на активи в повечето партньорски държави.

Държавите — членки на ЕС, повечето партньорски държави и гражданското общество изтъкват **необходимостта от значително подобряване на резултатите в областта на управлението, по-специално прилагането на принципите на правовата държава, борбата с корупцията и организираната престъпност и ролята на независимите медии и гражданското общество**. Напредъкът по отношение на управлението е пряко свързан с устойчивото икономическо развитие. **Правната сигурност и функционирането на демократичните институции са от основно значение за привличането на инвестиции, подпомагането на политическата стабилност и на реформите в областта на правовата държава, както и насърчаването на социално-икономическата интеграция**. Поради това програмата, ориентирана към резултатите, която се подкрепя от професионално независими, качествени **официални статистически данни** за наблюдение на напредъка и в подкрепа на вземането на решения въз основа на факти, ще бъде подсилена в бъдещата политика.

Основаният на стимули подход се нуждае от по-ясни насоки относно конкретните приоритети за реформи с обективни, точни, подробни и проверими индикативни показатели. Напредъкът по реформите следва да води до увеличаване на финансирането и инвестициите. Сериозната или продължителна стагнация или дори връщане назад в провеждането на реформите следва да води до намаляване на финансирането от ЕС, с изключение на подкрепата за гражданското общество.

Консултацията показва силното желание на всички партньорски държави **партньорството да бъде допълнително адаптирано към интересите, амбициите и напредъка на всяка партньорска държава**. Асоциираните държави имат големи очаквания да участват в общите инициативи по въпроси, обхванати от споразуменията

за асоцииране и от задълбочените и всеобхватни зони за свободна търговия, за да достигнат пълния си потенциал.

Двустранното сътрудничество продължава да бъде **основният начин за гарантиране на индивидуализиран подход**. Изпълнението на двустранните споразумения ще бъде ускорено и допълнено с **по-задълбочено секторно сътрудничество и с обмен между заинтересованите партньорски държави**. ЕС ще продължи да оказва подкрепа в рамките на двустранни, регионални и многонационални форуми, включително целенасочена секторна помощ, в съответствие с принципите на приобщаване и диференциране. Освен това Източното партньорство ще продължи да бъде **гъвкаво и приобщаващо**, което ще позволи на държавите да се борят **съвместно с общите и глобалните предизвикателства** в широк кръг от области, като по този начин се насърчава **регионалната интеграция**.

Като се опира на основните постижения на Партньорството и признава, че **подобряването на устойчивостта е първостепенен елемент на рамката на политиката**, както е посочено в Стратегическия подход към устойчивостта във външната дейност на ЕС⁵, ЕС, неговите държави членки и партньорските държави ще **работят съвместно за постигането на следните дългосрочни цели на политиката за Източното партньорство след 2020 г.:**

- заедно за издръжливи, устойчиви и интегрирани икономики;
- заедно за отговорни институции, върховенство на закона и сигурност;
- заедно за постигане на екологична и климатична устойчивост;
- заедно за трайна цифрова трансформация; и
- заедно за издръжливи, справедливи и приобщаващи общества.

Европейската комисия призова ЕС и неговите партньори, най-вече тези на европейския континент, да предприемат мерки за решаването на общите предизвикателства и да работят в бъдеще заедно по новите приоритети на политиката в подкрепа на екологичната и цифровата трансформация, както и за постигането на резултати в икономиките от полза за всички, по-специално повече възможности за работа за младите хора, и за насърчаването на равенството между половете. Тези аспекти ще бъдат интегрирани във всички цели на политиката.

4. Основни цели на политиката на бъдещото Източно партньорство

4.1 Заедно за издръжливи, устойчиви и интегрирани икономики

Укрепването на икономиките е от основно значение за удовлетворяването на очакванията на гражданите, намаляването на неравенството и превръщането на партньорските държави в места, където хората искат да градят своето бъдеще. По-добре интегрираните икономики, които са приобщаващи, устойчиви и справедливи, са от полза за всички. Целта е да се създадат достойни работни места и икономически възможности, като се гарантира просперитетът на хората, живеещи в партньорските държави.

Това ще доведе до **увеличаване на търговията и по-нататъшната регионална и двустранна интеграция на икономиките на партньорските държави и на ЕС, заедно със сътрудничество за постепенна декарбонизация и преминаване към неутралност по отношение на климата, като се използват възможностите на**

⁵https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/join_2017_21_fl_communication_from_commission_to_inst_en_v7_p1_916039.pdf

двойната екологична и цифрова трансформация. Въз основа на съществуващите споразумения за асоцииране, както и на задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия и на други търговски споразумения, съвместно с партньорските държави ЕС ще се съсредоточи върху оказването на подкрепа за пълното им прилагане за максимални ползи. В съответствие с новата стратегия на ЕС за растеж, Европейския зелен пакт и Стратегията в областта на цифровите технологии ЕС и партньорските държави ще продължат да подкрепят модернизирването на икономиките на държавите от Източното партньорство, правейки ги по-конкурентоспособни и новаторски. Освен това ЕС и партньорските държави ще инвестират във физическа свързаност и инфраструктура (в областта на транспорта, енергетиката и цифровите технологии) като задължителни условия за икономическо развитие. В случай на икономическа криза ЕС е готов да помогне на партньорските държави да запазят макроикономическата си стабилност и да стимулират структурните реформи чрез макрофинансова помощ от ЕС. Подкрепата за структурните реформи, подобряването на достъпа до финансиране и подпомагането за МСП ще стимулират растежа и инвестициите. Инвестициите в хората, особено младите хора, и по-доброто свързване на образованието, научните изследвания и иновациите с нуждите на частния сектор ще подготвят партньорските държави за посрещането на бъдещите предизвикателства.

4.1.1 Търговия и икономическа интеграция

През последното десетилетие **търговията между ЕС и държавите от Източното партньорство почти се удвои**, с което партньорските държави се превърнаха в 10-ия най-голям търговски партньор на ЕС. ЕС е **първият търговски блок за четири партньорски държави** (Азербайджан, Грузия, Молдова и Украйна), а за Армения и Беларус ЕС е вторият по големина търговски партньор. Тези търговски отношения доведоха и до диверсификация на износа на стоки от партньорските държави и до по-доброто им интегриране в световните вериги за създаване на стойност. Освен това броят на дружествата, изнасящи за ЕС от Грузия, се увеличи с 46 %, от Молдова — с 48 %, а от Украйна — с 24 %. Това ясно показва взаимните ползи от Източното партньорство.

ЕС предлага да се **задълбочи още повече икономическата интеграция със и между партньорските държави**, особено тази на трите асоциирани държави, чрез непрекъснатата подкрепа за пълното прилагане на действащите задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия. Двустранните споразумения, по-специално задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия, предлагат възможности за растеж за частния сектор, както и по-високи нива на защита на труда, по-добри условия на труд и достъп на гражданите до отговарящи на изискванията и безопасни продукти. Тези ползи предстои да се използват максимално в очакване на изпълнението на текущите и бъдещите реформи, произтичащи от ангажиментите по задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия. Този процес включва привеждане на законодателството в съответствие с правилата на ЕС, изграждане на капацитета за изпълнение на договорените реформи и улесняване на търговията. ЕС ще насърчава също така засиленото сътрудничество с държавите, които не са страни по задълбочени и всеобхватни споразумения за свободна търговия. Със секторните споразумения от общ интерес за улесняване на търговията следва да се направи още една стъпка напред към икономическата интеграция, като се привлекат за участие всички партньорски държави. Във това отношение например ЕС ще продължи да работи с партньорските държави, когато това е възможно, за сключването на споразумения за взаимно признаване на одобрените икономически оператори.

Освен това ЕС ще се стреми да си **сътрудничи и да изгражда алианси с партньорските държави** по актуални икономически въпроси от по-широк, световен мащаб в рамките на различни многостранни форуми, включително като подкрепи

присъединяването към Световната търговска организация на държавите, които все още не членуват в нея.

ЕС ще подкрепи екологичния преход в региона. Той ще се стреми към основана на правила, ненарушена и справедлива търговия и към инвестиции в чисти технологии, екологични стоки и услуги и свързаните с тях стратегически суровини. ЕС ще работи с партньорските държави за гарантиране на ресурсната сигурност и едновременно с това за изпълнението на Парижкото споразумение и постигането на целите за устойчиво развитие.

За асоциираните държави ще продължи поетапното либерализиране на достъпа до пазара. Освен това в задълбочените и всеобхватни споразумения за свободна търговия се предвижда избирателната и постепенна **икономическа интеграция** на тези държави във вътрешния пазар на ЕС. Тя зависи от сближаването на нормативните уредби и ефективното прилагане на достиженията на правото на ЕС в определени области (обществени поръчки, технически пречки пред търговията, надзор на пазара, санитарни и фитосанитарни мерки, митнически услуги и стандарти за добро управление в областта на данъчното облагане).

4.1.2 Инвестиции и достъп до финансиране

През последното десетилетие над **125 000 МСП** се възползваха пряко от финансиране от ЕС (предимно в местни валути), създавайки или поддържайки повече от **250 000 работни места**. По-доброто използване на смесеното финансиране и гаранциите доведе до максимално въздействие, като **от 2009 г. насам са привлечени инвестиции в размер на 11 милиарда евро**.

Структурните реформи са от ключово значение за подпомагането на икономическото развитие, подобряването на икономическото управление, привличането на преки чуждестранни инвестиции и повишаването на икономическата устойчивост. Търговията и инвестициите се нуждаят от благоприятни условия за устойчиво икономическо развитие. Бизнес средата и инвестиционната среда трябва да бъдат прости, прозрачни и надеждни. Това изисква усилия за осигуряване на еднакви условия на конкуренция, подобряване на пазара на труда и ограничаване на неформалния труд, подобряване на икономическото управление и задълбочаване на реформите за прилагане на принципите на правовата държава, включително за предотвратяване на корупцията. Икономическите оператори трябва да имат ясна перспектива във връзка с екологичния преход, който вече е в ход. ЕС ще продължи да оказва подкрепа за ключовите реформи в партньорските държави, включително чрез **Плана за външни инвестиции**⁶, и по-специално чрез **Механизма за структурни реформи**.

МСП са най-добрите работодатели в повечето партньорски държави и основен двигател на споделения растеж и иновациите. ЕС ще продължи да подкрепя **достъпа до финансиране** чрез гаранционни схеми, лихвени субсидии и инвестиционни стимули. Той също така ще разшири тази подкрепа чрез по-тясното си партньорство с международните финансови институции, както и чрез Европейския фонд за устойчиво развитие (ЕФУР+) в рамките на предложението Инструмент за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) и Гаранцията за външна дейност. Устойчивото финансиране и микрофинансирането ще бъдат неразделна част от интервенцията на ЕС, включително в селските райони, където достъпът до финансиране е особено труден. За да се увеличи максимално ефективността на подкрепата, ЕС ще анализира заедно с международните финансови институции ключовите области, в които

⁶ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan_en

инвестициите ще имат въздействие (включително чрез разработването на „матрица на инвестиционното въздействие“).

Като се има предвид спешната необходимост от увеличаване на устойчивите инвестиции, ЕС ще продължи да укрепва сътрудничеството си с партньорските държави за създаване на финансова система, подкрепяща устойчивия растеж, по-специално чрез международни форуми като **Международната платформа за устойчиво финансиране (IPSF)**. ЕС и партньорските държави могат да обменят най-добри практики и да координират усилията си по отношение на екологосъобразните инвестиции, като например екологични таксономии, свързани с околната среда и климата оповестявания, както и стандартите и етикетите за екологосъобразни финансови продукти.

Като се имат предвид нарастващите икономически и търговски отношения на източните партньорски държави с ЕС, **засиленото използване на еврото** в техните външнотърговски сделки допълнително ще укрепят икономическите отношения с ЕС и ще спомогне да се **гарантират икономическата и финансовата стабилност** на тези държави. Това допълнително ще намали валутния риск, пред който са изправени партньорските държави, включително като гарантира, че миксът от чуждестранни валути при външните операции по получаване на заеми, управлението на резерви и международните сделки е в по-добра корелация с валутите на техните основни търговски и инвестиционни партньори, като същевременно ще подкрепя утвърждаването на **международната роля на еврото**. ЕС също така ще продължи да подкрепя усилията на партньорските държави да изпълнят критериите за присъединяване към **единната зона за плащания в евро (SEPA)**.

За да се посрещнат потребностите на стартиращите предприятия, заедно с международните финансови институции ЕС ще разработи новаторска и интелигентна програма за финансиране (включваща собствен капитал, рисков капитал, бизнес ангели и колективно финансиране). Помощта от ЕС ще укрепят допълнително организациите за подкрепа на бизнеса, ще подпомогне интернационализацията на МСП и ще улесни публично-частния диалог, като същевременно се обърне внимание на необходимостта от знания и умения за насърчаване на иновациите, предприемачеството и творчеството в отговор на бъдещите пазарни нужди. ЕС ще продължи да подкрепя бизнеса, по-специално ръководените от жени инициативи, и да насърчава повече млади хора да станат предприемачи.

За да се премине към **приобщаваща и справедлива икономика, която носи ползи за всички**, ЕС ще помогне на партньорските държави да разгърнат икономическия потенциал на своите селски райони, включително чрез подпомагане на земеделските стопани и създаване на съвременни кооперативи и групи от производители. ЕС ще повиши ангажираността си извън столиците и ще създаде връзки между местните градски центрове и селските райони. Това ще се основава на методологията на Европейската комисия за интелигентна специализация, прилагана в ЕС.

4.1.3 Засилване на взаимната свързаност

Силните взаимовръзки между ЕС и Източното партньорство, както и между партньорските държави са важен фактор за икономическото развитие, регионалната интеграция, търговията и мобилността. Устойчивата, основана на правила и безопасна свързаност е от **ключово значение както за ЕС, така и за партньорските държави**.

Що се отнася до **транспорта**, ЕС ще се съсредоточи върху дългосрочните **приоритетни инвестиции**, описани в индикативния инвестиционен план за действие за

трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T)⁷. Това включва модернизиране на основната физическа инфраструктура на пътния и железопътния транспорт, пристанищата, вътрешните водни пътища и летищата, както и логистични центрове с цел по-нататъшно засилване на свързаността между ЕС и партньорските държави и между самите партньорските държави. Това ще бъде подпомогнато чрез смесено финансиране и гаранции по линия на Платформата за инвестиции в рамките на политиката за съседство. Освен това ЕС ще увеличи използването на стандартите на ЕС и международните стандарти в областта на транспорта, включително в областта на пътната безопасност в съответствие с Декларацията на Източното партньорство относно пътната безопасност от 2018 г.⁸ ЕС ще ускори и работата по споразуменията за общо авиационно пространство и безопасност на въздухоплаването. Признавайки значението на държавите от Източното партньорство за свързаността между Европа и Азия, ЕС ще насърчава и подкрепя ангажираността на партньорските държави при изпълнението на стратегията за свързване на Европа и Азия⁹.

Що се отнася до **енергийната свързаност**, ЕС ще продължи да работи с партньорските държави за укрепването на трансграничните и междурегионалните междусистемни връзки. **Южният газов коридор** е почти завършен и се очаква първите количества газ от Азербайджан за ЕС да пристигнат по него през 2020 г. Основаната на факти енергийна политика и събирането, използването и управлението на данни ще бъдат допълнително подкрепени чрез инициативата „EU4Energy“ и диалога в областта на енергийната политика. Текущото изменение на Договора за създаване на Енергийна общност, в което участват три партньорски държави, има за цел да направи Енергийната общност по-ефективна и пригодена за постигане на устойчива енергетика на бъдещето. ЕС също така ще помогне на партньорските държави да повишат **енергийната сигурност** чрез диверсификация спрямо вноса на нефт и газ чрез **инвестиции във възобновяема енергия** и повишаване на **енергийната ефективност**, както и чрез насърчаване на интеграцията на енергийния пазар въз основа на стабилно законодателство.

Спътниковата свързаност допринася за интелигентния и безопасен транспорт и за по-зелени градове и дава възможност икономиката да се цифровизира и модернизира. В този контекст сътрудничеството с партньорските държави за разширяването на обхвата на Европейската геостационарна служба за навигационно покритие ще допринесе за увеличаване на безопасността на въздухоплаването в съответствие със законодателството на ЕС, за икономически ефективен морски и железопътен транспорт и за насърчаване на прецизното земеделие.

Тесният **диалог по политиката** и разработването на единен набор от инфраструктурни проекти са от ключово значение за оптимизирането на **портфейла от инвестиции**. Стабилните макроикономически политики и управление на публичните финанси, създаването на фискално пространство за публични инвестиции, осигуряването на равни условия за взаимодействие с частния сектор, включително чрез публично-частни партньорства, са необходими условия за гарантиране на устойчивостта на инфраструктурата във всички области.

⁷https://ec.europa.eu/transport/themes/international/european_neighbourhood_policy/eastern_partnership/ten-t-maps_en

⁸ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/eap_declaration_finalversion2604.pdf

⁹ https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/50699/connecting-europe-asia-eu-strategy_en

4.1.4 Инвестиране в хората

Инвестирането в хората е от ключово значение при подготовката за бъдещето и оформянето на обществената и икономическата устойчивост. Като се опира на вече направеното за младите хора, ЕС предлага нов курс на действие за младежта, който ще включва следните елементи: i) преодоляване на несъответствията между пазара на труда и сектора на образованието, ii) увеличаване на подкрепата за **пригодността за заетост на младите хора** и за **младежкото предприемачество**, iii) активни мерки на пазара на труда, като например гаранцията за младежта, които да бъдат адаптирани към пазарите на труда в партньорските държави и iv) създаване на **програма за мобилност и обмен за държавите от Източното партньорство, предназначена за млади специалисти**, въз основа на пилотна схема за обмен на опит на работното място за младите служители на държавите от Източното партньорство.

Стратегически приоритет ще бъде **реформата в образованието**. Това ще включва наред с другото i) управление и изграждане на капацитет, ii) модернизация и иновации във всички степени на образованието и обучението, iii) привеждане на законодателството и политиките в съответствие с европейските постижения, включително европейското пространство за висше образование (процеса от Болоня) или процеса от Торино за професионално образование и обучение; и iv) засилване на **обучението на преподавателите**, обмен на най-добри практики и подкрепа за въвеждането на съвременни учебни програми и практики на преподаване и учене. Като ключов елемент на подкрепата от ЕС за модернизирането и интернационализацията на системите за образование и обучение **програмата „Еразъм+“** ще осигури по-голяма мобилност и възможности за изграждане на капацитет във формалното и неформалното образование. Участието в **Европейския корпус за солидарност** ще позволи на младите хора да извършват доброволческа дейност или да работят в проекти, които са от полза за общностите и хората в цяла Европа. Известното **Европейско училище в Грузия** ще се превърне в пълноценно средно училище с нови помещения.

Научните изследвания и иновациите са от решаващо значение за създаването на достойни и устойчиви работни места. ЕС ще продължи да подкрепя и утвърждава **интелигентната специализация, трансфера на технологии и капацитета за иновации** на партньорските държави, както и засиленото им участие в програми на ЕС като „Хоризонт Европа“ и Програмата за конкурентоспособност на предприятията и малките и средните предприятия (COSME). Националните публични системи за научни изследвания и иновации трябва да подобрят ефективността и конкурентоспособността си, включително чрез продължаване на **реформите**. Следва да се насърчава изграждането на **общо пространство за знания и иновации** между ЕС и неговите партньорски държави, като се използват научни доказателства с цел създаване на основани на знанието работни места и привличане на инвеститори в новаторски предприятия в ЕС и съседството. Научните изследвания, иновациите и трансферът на знания са от ключово значение и за модернизирането на селското стопанство — важен сектор за голяма част от населението на държавите от Източното партньорство. Тъй като един от основните приоритети на ЕС за бъдещето е постигането на целта на **Европейския зелен пакт**, а именно превръщането на Европа в първия неутрален по отношение на климата континент в света, партньорските държави се насърчават да определят приоритети в областта на научните изследвания и иновациите, свързани със смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него, и да изградят нови, иновативни и устойчиви вериги за създаване на стойност. Ще бъдат насърчавани съвместните ангажименти за работа по тези приоритети, както и определянето на стратегия за бързото внедряване на решенията.

Освен това ЕС ще подкрепя държавите максимално да увеличат потенциала на своите **културни и творчески индустрии**, които са фактори за устойчивото социално и икономическо развитие. ЕС ще насърчава ключовата роля на културата за постигането

на откритост и за популяризирането на европейските ценности, ще способва за межкултурния диалог за мирни междуобщностни отношения и ще засили сътрудничеството в областта на културното наследство и творческите индустрии, включително аудиовизуалния сектор.

4.2 Заедно за отговорни институции, върховенство на закона и сигурност

Доброто управление и демократичните институции, върховенството на закона, успешните политики за борба с корупцията, борбата с организираната престъпност, зачитането на правата на човека и сигурността, включително подкрепата за хората, засегнати от конфликти, са **гръбнакът на силните и издръжливи държави и общества.** Освен това те са съществени **предпоставки за функционираща пазарна икономика и устойчив растеж.** По-специално, върховенството на закона е ключов фактор за осигуряването на ефективен бизнес климат и важен елемент за привличането на преки чуждестранни инвестиции.

В бъдеще, за да се надгражда върху постигнатото до момента, трябва да се поднови ангажиментът към основните елементи на партньорството. По-конкретно, подкрепата на ЕС за устойчивите институции, върховенството на закона а и сигурността ще включва: i) предлагане на начини за по-добро измерване на последиците от съдебните реформи, ii) отчитане на напредъка по реформите в областта на върховенството на закона при решенията за подпомагане, iii) подсилване на подкрепата на ЕС в борбата с корупцията и икономическата престъпност, iv) подобряване на трансграничното сътрудничество с цел по-добра защита на хората срещу организираната престъпност и v) засилване на подкрепата за диалозите и сътрудничеството по въпросите на сигурността.

4.2.1 Съдебни реформи

Бъдещите реформи следва да се основават на привеждането в съответствие с **европейските стандарти.** Следва да има **цялостен подход,** който да обхваща прокуратурата и правоприлагащите служби. **Независимостта и отчетността** на съдебната власт и прокуратурата са от съществено значение с оглед на принципите на взаимно възпиране и ограничаване на правомощията, за да се гарантира, че всички държавни институции спазват закона и че гражданите имат достъп до правосъдие и могат да упражняват правата си пълноценно.

ЕС ще насърчава **активната роля на международните институции и експерти** с цел подкрепа и легитимиране на процесите на реформи и ще черпи от собствените си експертни познания в областта на върховенството на закона. Реформите следва да се предприемат въз основа на **стратегии за висококачествени реформи,** които се основават на първокласна диагностика на въпросите, които трябва да бъдат разгледани. Необходимо е да се **измерват по-добре реалните резултати/последиви** от реформите и възприятието на гражданите за тях. ЕС ще подкрепя увеличаването на капацитета на съответните национални институции да осигуряват **съдебно обучение** относно ценностите и правилата, които практикуващите юристи, като съдиите и прокурорите, трябва да съблюдават в своята работа.

В тази критична област ЕС ще насърчава **култура на зачитане на върховенството на закона** чрез активно участие на гражданското общество и деловите среди, както и чрез засилено сътрудничество със заинтересованите страни в ЕС.

4.2.2 Борба с корупцията и икономическата престъпност

Корупцията подкопава върховенството на закона и устойчивото развитие на обществата. През последните години бяха създадени **нови цифрови инструменти за**

борба с корупцията с цел **предотвратяване и разкриване** на нередности, а през последните години бяха създадени няколко специализирани органа за борба с корупцията¹⁰. Въпреки това са необходими по-стриктни мерки с цел **подобряване на разследването, наказателното преследване и санкционирането на икономическите престъпления**, с които да се демонстрира, че органите за борба с корупцията и правоприлагащите органи са независими и **постигат резултати**. ЕС ще подкрепи създаването на законодателна и институционална рамка, ориентирана към постигането на резултати, която се съсредоточава върху **корупцията по високите етажи на властта**, и ще обърне специално внимание на областта на **обществените поръчки**. В тази връзка ще бъде проучен в пълна степен потенциалът на цифровите решения за подобряване на проследимостта и прозрачността на системите за възлагане на обществени поръчки. Освен това ЕС ще помогне на партньорските държави да въведат интегритета и отчетността на всички равнища на публичната администрация.

Корупцията е един от многото аспекти на едно по-обширно престъпно явление, а именно **икономическата престъпност**. Партньорските държави трябва да положат повече усилия за създаването на солидна и ефективна рамка за борба с икономическата престъпност. В това отношение от съществено значение за **борбата с изпирането на пари** са регистрите на действителните собственици. За държавите от Източното партньорство е важно да въведат стабилни рамки за отнемане на незаконно придобито имущество, включително чрез създаването на функциониращи **служби за отнемане на незаконно придобито имущество**, които са в състояние да проследяват и идентифицират богатството, придобито чрез престъпна дейност. Това е от решаващо значение с оглед на замразяването и конфискуването на незаконно придобито имущество, както и за отнемането на облаги от престъпна дейност, като важен инструмент в борбата с организираната престъпност.

4.2.3 Борба с организираната престъпност и укрепване на сигурността

Организираната престъпност е сред общите предизвикателства в обширната област на сигурността. С оглед на това ЕС ще продължи да подкрепя: i) засилването на **сътрудничеството с агенциите на ЕС в областта на правосъдието и вътрешните работи**, ii) **реформата в сектора за сигурност**, iii) **борбата с трафика на хора и незаконни стоки (по-специално наркотици и огнестрелни оръжия)** и iv) **интегрираното управление на границите** с цел подобряване на способността на партньорските държави да издържат на натиска, на който са подложени, и да повишат своята устойчивост. ЕС ще продължи да подкрепя и подпомага сътрудничеството с партньорските държави в областта на **киберустойчивостта**. Освен това от основно значение е наличието на функционална и приложима рамка за борба с киберпрестъпността, основана на Будапещенската конвенция на Съвета на Европа.

За по-доброто предотвратяване, подготвеност и реакция на природни и причинени от човека бедствия от основно значение ще бъдат непрестанното сътрудничество между партньорските държави и **Механизма за гражданска защита на ЕС** и сътрудничеството между самите партньорски държави. Нерешените конфликти продължават да възпрепятстват развитието в региона. Съгласно договорените преговорни формати и процеси ЕС се ангажира да насърчава мирното уреждане на тези **конфликти**. С оглед на последиците, които това може да има за икономическото и социалното развитие, ролята на жените и младите хора в изграждането на мира ще бъде засилена чрез съвместни действия за продължаване на политическия ангажимент на ЕС

¹⁰ Всички партньорски държави са ратифицирали Конвенцията на Организацията на обединените нации срещу корупцията.

за изпълнение на Програмата за жените, мира и сигурността¹¹ на регионално и международно равнище. По-специално, ЕС ще продължи да полага усилия, за да подпомага предотвратяването на конфликти, изграждането на доверие и улесняването на договореностите за мирно уреждане на конфликти. Освен това ЕС ще продължи да предоставя помощ на хората, засегнати от конфликти, за да се повиши тяхната издръжливост. **Диалогът по въпросите на сигурността и практическото сътрудничество по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО)** също ще бъдат засилени, за да се подкрепи приносът на партньорските държави за европейските граждански и военни мисии и операции. ЕС ще обмисли предоставянето на възможности за обучение и изграждане на капацитет за партньорските държави, включително във връзка с борбата с хибридните заплахи, когато е целесъобразно.

4.3 Съвместна работа за постигане на екологична и климатична устойчивост

В Европейския зелен пакт ясно се заявява, че предизвикателствата, свързани с околната среда и климата, изискват спешни действия от страна на ЕС и партньорските държави. Модернизирането на икономическите и търговските модели ще спомогне да се намали рискът от изместване на въглеродни емисии. Това е необходимо и с оглед на постиженията в областта на икономическата интеграция и променящите се предпочитания на потребителите в ЕС и държавите от Източното партньорство. ЕС ще продължи да свързва партньорските държави към все по-сложните и високотехнологични икономически вериги за създаване на стойност, докато преобразува собствената си икономика. Освен това ЕС ще съдейства на партньорските държави да осъществят своите национално определени приноси към Парижкото споразумение и да модернизират икономиките си, да намалят въглеродния си отпечатък и да се насочат към неутралност по отношение на климата, като едновременно с това признава инвестиционните предизвикателства. В тази връзка партньорските държави изразиха на различни форуми своята подкрепа за всеобхватния подход за промяна, представен в Европейския зелен пакт. Също толкова важно е да се изпълнява Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия и да се увеличат усилията за адаптиране към изменението на климата.

ЕС ще работи заедно с партньорските държави за трансформацията на региона със създаването на справедливи и проспериращи общества, разполагащи с модерни, ресурсно ефективни, чисти, кръгови и конкурентоспособни икономики, като същевременно се повиши тяхната **екологична и климатична устойчивост**, включително чрез по-устойчиво използване на природните ресурси. Все по-голямо е значението на програмата в областта на околната среда и климата в региона. Нарастват исканията на обществеността за: i) подобряване на качеството на въздуха и водите, ii) ефективно управление на отпадъците, земята и водните ресурси и iii) реакция при екстремни метеорологични явления и мерки спрямо незаконната сеч и обезлесяването. Това е също голяма възможност за стимулиране на активността в иновативните сектори. Няколко партньорски държави приеха планове за действие в областта на екологичната икономика и дългосрочни стратегии, чието изпълнение се стремят да ускорят. По подобен начин партньорите от частния сектор все по-често вземат предвид възможностите за по-екологична и кръгова икономика и желаят да работят за преодоляването на рисковете, причинени от изменението на климата. Партньорските държави вече могат да се възползват от данните и услугите на програма „Коперник“, които се предлагат безплатно и с открит достъп в подкрепа на информираното вземане на решения в региона.

¹¹ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00/720/18/PDF/N0072018.pdf?OpenElement>

Следователно държавите от Източното партньорство ще трябва: i) да положат повече усилия в областите, които са от жизненоважно значение за здравето и благосъстоянието на хората, ii) да повишат ресурсната ефективност на икономиките, iii) да създадат нови екологични работни места и икономически възможности, свързани с екологичния преход, iv) да създадат местни и възобновяеми енергийни източници и v) да управляват природните активи така, че да се постигне максимална устойчивост. **ЕС ще подкрепи този преход, като обърне необходимото внимание на глобалните предизвикателства и екологичните и климатичните обстоятелства в партньорските държави, като се съсредоточи първо върху най-лесните за изпълнение действия.**

4.3.1 Ползи за здравето и благосъстоянието на хората

За постигането на качествена околна среда за живеене са необходими повече усилия, за да стане развитието на градовете по-устойчиво и да се подобри още повече предоставянето на **услугите, влияещи на околната среда**, като водоснабдяването и канализацията, управлението на отпадъците, зелените площи и градската мобилност. Като се ръководи от своите амбиции за нулево замърсяване, ЕС ще подкрепя действията и промените в политиките, насочени към предотвратяване и намаляване на замърсяването, което от своя страна води до ограничаване на отрицателните последици за здравето, по-специално вследствие на замърсяването на въздуха, водата и почвата и токсичните химически вещества. ЕС ще увеличи подкрепата за повишаване на **енергийната ефективност** на сградите, която е от съществено значение за справяне с енергийната бедност и за намаляване на емисиите на парникови газове. Иновативните финансови инструменти (като например договорите за енергоспестяване с гарантиран резултат, финансирането чрез данъчното облагане и чрез сметките за комунални услуги) биха могли да се използват за постигане на по-бързи темпове на саниране на сградите чрез привличане на частно финансиране. ЕС ще подкрепи създаването на **възобновяеми енергийни източници**, най-вече като начин да се ускори намаляването на използването на въглища, което е от съществено значение за намаляване на замърсяването на въздуха. ЕС ще продължи да разгръща инструменти и да прилага инициативата на високо равнище за енергийна ефективност заедно с международните финансови институции, за да се модернизира законодателството в областта на енергетиката и да се въведе интелигентна регулаторна рамка, която насърчава енергийната ефективност и енергията от възобновяеми източници чрез схеми за екологично финансиране и с участието на частния сектор. Ще бъдат определени мерки за възстановяването на тези градове или региони, които са най-засегнати от замърсяването.

В областта на **общественото здраве** ЕС ще подкрепя партньорските държави при модернизирането на здравните заведения, електронното здравеопазване, обучението на медицински персонал, предоставянето на достъпни медицински грижи и подпомагането на достъпа на хората от всички прослойки на обществото. Това ще включва подкрепа за по-добра реакция спрямо заразните и незаразните болести, както в случая с коронавируса (COVID-19).

4.3.2 Кръгова икономика

Основната цел на действията ще бъде да се способства за прехода към ресурсно ефективни и кръгови икономики. Намаляването на разточителството в производство е главна отправна точка за повишаването на конкурентоспособността на относително ниска цена. Що се отнася до новите икономически възможности и конкурентоспособността, ЕС ще насърчава екологичната, кръгова икономика въз основа на резултатите от проведения неотдавна диалог по политиката. ЕС ще подкрепя предприятията и контактите между предприятията в тази област. По искане на държавите ще се провеждат посещения на място за запознаване с **кръговата**

икономика. Ще продължи работата за насърчаване на политиките за устойчиви продукти, екоиновациите, разширената отговорност на производителя, други начини за предотвратяване и намаляване на отпадъците, управлението на отпадъците, екологосъобразните обществени поръчки и по-добрата информация за потребителите. ЕС ще си сътрудничи с партньорските държави за модернизирването на редица ресурсоемки сектори, като например производството на пластмаси и текстил или строителството. Внимателно ще бъдат определени възможностите за екологични работни места. Основните сектори ще се възползват от анализ на възможните мерки за повишаване на заетостта и конкурентоспособността чрез екологична, кръгова икономика.

4.3.3 Икономическата база от природни активи

Една от основните цели на сътрудничеството ще бъде прекратяването на загубата на **биологично разнообразие**. Това включва действия за справяне с обезлесяването и опустиняването, въвеждане на мерки за защита на конкретни видове и разширяване и ефективно управление на защитените територии. Това включва също и съвместната работа с други сектори за намаляване на отрицателното въздействие на човешките дейности върху биологичното разнообразие. За да се запазят природните ресурси, които са в основата на икономиките, ЕС ще продължи да работи с партньорските държави за осигуряване на качеството и наличието на вода и за подобряване на контрола и наблюдението върху риболовните дейности с цел предотвратяване на прекомерната експлоатация. Планирането на управлението на речните басейни ще бъде разширено, така че да обхване всички речни басейни. Ще продължим сътрудничеството, имащо за цел отключването на потенциала на сектора на **суровините** да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие, справянето с обезлесяването и подобряването на устойчивото управление на горите, включително с оглед на дългосрочното съхранение на въглерод и заместителите на изкопаемите горива. Ще бъдат положени усилия за намаляване на незаконната сеч и за повишаване на проследимостта на дървения материал. ЕС ще подкрепя **устойчивото селско стопанство, рибарство и безопасност на храните** чрез трансфер на знания и иновации, по-специално в секторите, където ще има благоприятно съотношение между ползите и разходите. Той ще продължи също така да укрепва позицията на земеделските стопани и рибарите по веригата за създаване на стойност, като същевременно работи за подобряване на качеството на живот в селските и морските крайбрежни зони.

4.3.4 Политики и управление в подкрепа на по-екологичния растеж

За да успеят, партньорските държави ще трябва да инвестират допълнително в: i) **управлението в областта на околната среда**, ii) доброто планиране на политиките и инвестициите, iii) административния капацитет за изпълнение и прилагане на законодателството, iv) подобряването на обществения достъп до информация, осведомеността и участието и v) повишаването на целесъобразността и ефективността на механизмите за финансиране. Това ще изисква силен диалог по политиката и по-добра комуникация с всички заинтересовани страни, включително със съответните парламентарни комисии. Важно ще бъде също да се **повиши осведомеността**, включително чрез съвместна работа с гражданското общество. ЕС ще подпомага по-добре утвърждаването на водещите роли на държавите членки и партньорските държави по конкретни въпроси в конкретни области с цел да се насърчи по-бързото изпълнение на съвременните политики и практики и да се повиши ангажираността на държавите. **Общата морска програма за Черно море**¹² ще допринесе за това в качеството си на регионална рамка за управление.

¹² https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/press/black-sea-ministers-endorse-common-maritime-agenda_en

4.3.5 Повишаване на енергийната сигурност и ядрената безопасност

За да се повиши енергийната сигурност, е необходимо да се диверсифицира енергийният микс, по-конкретно чрез възобновяеми енергийни източници. От компетентността на партньорските държави е да вземат **решения относно своя енергиен микс** с оглед на постигането на съответните им цели, свързани с климата. Някои държави могат да изберат ядрената енергия като нисковъглероден източник на енергия, който да допринесе за постигането на тези цели. В този контекст ЕС ще продължи да допринася за **укрепването на международната ядрена безопасност**. Като основа за по-нататъшния двустранен обмен ще послужи ролята на ЕС за изготвяне на обвързващо законодателство в ядрения сектор. Ще продължим да организираме партньорски проверки за ядрени стрес тестове и последващи дейности. **Освен това ЕС ще сподели опита си** в областта на извеждането от експлоатация, управлението на радиоактивни отпадъци и радиационната защита. Участието на партньорските държави в договореностите на ЕС за мониторинг на радиацията в околната среда — EURDEP — и за обмен на информация в случай на радиационна или ядрена опасност — ECURIE — също е от ключово значение.

4.3.6. Ускоряване на прехода към устойчива и интелигентна мобилност

Транспортът трябва да стане по-устойчив, като транспортните политики в рамките на Източното партньорство следва да бъдат преработени, за да се осигури намаляването на емисиите на парникови газове. Ето защо ЕС ще работи все по-усилено с партньорските държави за намирането на **решения за екологичен транспорт**, като спомага за изграждането на ориентирани към бъдещето интелигентни градове чрез изготвянето на планове за градска мобилност с цел интегриране на видовете транспорт в градските райони. За превозите на дълги разстояния това ще включва оптимизиране на транспорта, включително чрез **цифровизация**.

4.4 Заедно за трайна цифрова трансформация

Както е посочено в **Стратегията за изграждане на цифровото бъдеще на Европа**¹³, силното присъствие на цифровите технологии в съседните на ЕС държави ще даде възможност за растеж и ще стимулира устойчивото развитие. В това отношение ЕС ще продължи да инвестира в **цифровата трансформация** на партньорските държави в съответствие със законодателството и най-добрите практики на ЕС. Работата в тази област след 2020 г. ще има за цел да се разпрострат ползите от цифровия единен пазар към партньорските държави и да се подкрепи цялостното изпълнение на ангажиментите на партньорските държави от **споразуменията за асоцииране и други двустранни споразумения**. Тези усилия ще имат за отправна точка успеха на политическата инициатива за **хармонизиране на цифровите пазари** в държавите от Източното партньорство и на оперативните програми, стартирани по линия на инициативата **EU4Digital**.

4.4.1. Цифрова инфраструктура

Реализирането на модерна икономика, основана на данни, може да стане единствено ако гражданите и предприятията имат достъп до висококачествена електронна съобщителна инфраструктура и услуги на достъпни цени. ЕС ще продължи да подкрепя увеличаването на независимостта на **регулаторните органи**, когато това е

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0067&from=EN>

целесъобразно, както и създаването на необходимите регулаторни правомощия, за да бъде възможно правилното функциониране на пазарите на електронни съобщения в партньорските държави. Освен това ЕС ще продължи да оказва подкрепа, по-конкретно чрез техническа помощ и обмен на най-добри практики, за разширяването на **сигурните широколентови инфраструктури с много голям гигабитов капацитет** в партньорските държави, по-специално в отдалечените или по-слабо населените райони, и да насърчава тяхното използване. Осигуряването на услуги на достъпни цени ще бъде важно, за да се постигне максимален ефект за населението на държавите от Източното партньорство. В този контекст ЕС ще подкрепя изпълнението на споразумения за **роуминг и радиочестотен спектър** между партньорските държави и, когато е необходимо, с ЕС.

4.4.2 Електронно управление

ЕС ще окаже допълнителна подкрепа за укрепването на **електронното управление** в региона на Източното партньорство, така че да се повишат ефикасността, прозрачността и отчетността на публичните администрации и да се улеснят реформите. В това отношение ЕС ще подкрепи приемането на правни уредби за схеми за **електронна идентификация и електронни удостоверителни услуги** в държавите от Източното партньорство в съответствие със законодателството и най-добрите практики на ЕС, за да се създадат условия за сключването на споразумения за взаимно признаване както между партньорските държави, така и с ЕС. Ще бъде оказана подкрепа за стандартизирани оперативни съвместими **платформи за електронни услуги**.

4.4.3. Цифрова икономика и иновации

ЕС ще съдейства на правителствата на държавите от Източното партньорство при изготвянето на програми за цифрови иновации и ще подкрепя разрастването на високоинновативните цифрови **стартиращи предприятия** в региона на Източното партньорство чрез разширяване на Инициативата за цифрови иновации и разрастване към партньорските държави. По-конкретно, ЕС ще подпомага цифровите стартиращи предприятия и МСП да подобрят достъпа си до финансиране, да получат по-добър достъп до пазарите на ЕС и да укрепят връзките си с иновационните екосистеми в ЕС. Получените и предоставяни с космически средства на ЕС данни и услуги на водещите програми „Коперник“ и „Галилео“ вече са безплатни и с открит достъп. ЕС ще си сътрудничи с държавите от Източното партньорство, за да се увеличи тяхното използване, така че да се предоставят възможности за създаване на иновативни стартиращи предприятия и МСП и да се улесни трансграничното сътрудничество между предприятията.

ЕС ще продължи да оказва подкрепа на партньорските държави за справяне с недостига на **цифрови умения**, обръщайки специално внимание на равенството между половете и социалното приобщаване.

4.4.4. Киберустойчивост

ЕС ще продължи да подкрепя и подпомага **киберустойчивостта** на партньорските държави. Въз основа на законодателството и най-добрите практики на ЕС, включително рамката на ЕС за **сертифициране на киберсигурността** ще продължи да бъде оказвана подкрепа за изготвянето на стабилни правни, политически и оперативни рамки в областта на киберсигурността в партньорските държави.

4.5 Заедно за издръжливи, справедливи и приобщаващи общества

Прозрачните, работещи в полза на гражданите, отговорни публични администрации, както и свободните и честни избори са от съществено значение за демокрацията. Това са основните компоненти на издръжливите, справедливи, приобщаващи и демократични общества, наред с ангажираното гражданско общество, свободните, плуралистични и независими медии и защитата на правата на гражданите.

Сътрудничеството с партньорските държави в тези области ще бъде основен приоритет за ЕС. Достъпът до основана на факти информация поддържа демократичните системи и дава възможност на хората да правят информиран избор. Тъй като посрещането на предизвикателствата, свързани с миграцията, е също и съвместен приоритет, ЕС ще продължи да работи с партньорските държави, за да се гарантират мобилността и контактите между хората в една сигурна и добре управлявана среда, както и за да се осигури подкрепа за уязвимите мигранти и бежанци.

4.5.1 Реформа на публичната администрация и гражданско участие

От решаващо значение за реформата на публичната администрация е партньорските държави да продължат да демонстрират своята политическа воля, за да се гарантира, че **гражданите участват в процеса на вземане на решения**. ЕС ще подкрепя приобщаващото и основано на факти изготвяне на политики, както и доброто управление на публичните финанси с цел подобряване на услугите за гражданите и предприятията. Партньорските държави трябва да **професионализират** своята публична служба и да повишат отчетността на всички равнища на управление. Реформата на публичната администрация, включително аспектите, свързани с прозрачността, също е основен двигател на икономическия растеж и може да намали рисковете от корупция, например чрез решения за електронно управление. Освен това ЕС и партньорските държави ще разгледат начини за засилване на **взаимното обучение**, включително чрез Школата по публична администрация на Източното партньорство. Мониторингът на изпълнението на реформите ще продължи да бъде от решаващо значение, като гражданското общество следва да взема по-активно участие в него.

4.5.2 Гражданско общество и участие на младежта

Въз основа на досегашните иновативни действия и ангажираност ЕС ще продължи да подкрепя **капацитета на организациите на гражданското общество**, по-специално организациите на местно равнище, за пълноценно участие в процесите на изготвяне на политики и диалога на политиките, както и за насърчаване на реформите и публичната отчетност. ЕС ще развие допълнително стратегическите партньорства с ключови организации с цел укрепване на сътрудничеството, изграждане на лидерски умения у активистите на гражданското общество и ангажиране със социалните партньори (синдикати и работодателски организации). Ще бъдат подпомагани също социалните иновации и социалното предприемачество. От основно значение ще бъде работата с партньорските държави за поощряване на благоприятна среда за гражданското общество. Форумът на гражданското общество на Източното партньорство ще продължи да бъде ключов партньор в постигането на напредък по отношение на ролята на гражданското общество в диалога по политиката.

ЕС ще се съсредоточи във все по-голяма степен върху **участието и лидерството на младите хора**. Програмата „Еразъм+“ и Европейският корпус за солидарност ще дадат възможност за реализация на младите поколения, като допринесат за утвърждаването на приобщаваща и основана на факти политика за младежта, за развиването на умения, подкрепата за проекти за доброволчество и сътрудничество. **Схемата за стипендии за гражданското общество** и инициативата за **млади европейски посланици** ще бъдат укрепени, така че да предоставят по-добра подкрепа

на младите хора за развитието на ключови компетентности и умения, включително осъзнаване на необходимостта от преодоляване на неравенството между половете, активното им участие в демократичния живот и насърчаване на гражданското участие. **Младежкият форум на Източното партньорство** ще играе още по-голяма роля и ще бъде интегриран по-добре в структурирания диалог по въпросите на политиката за младежта в рамките на мрежа от младежки съвети на Източното партньорство по модела на вътрешния за ЕС младежки форум.

4.5.3 Независими медии и основана на факти информация

В една добре функционираща **медийна среда** независимите журналисти, гражданското общество и физическите лица могат да действат като механизми за контрол и възпиране и да търсят отговорност от правителствата. Осигуряването на достъп до точна и основана на факти информация за всички дава възможност на хората да вземат информирани решения и да участват активно в демократичния процес. ЕС ще подкрепя независимите медии, които създават висококачествено и разнообразно съдържание. С приемането на през декември 2018 г. на **Плана за действие за борба с дезинформацията**¹⁴ ЕС установи стабилна рамка за **борба с дезинформацията в ЕС и извън него**. В бъдеще всички заинтересовани страни, включително институциите на ЕС, държавите — членки на ЕС, партньорските държави, промишлеността и гражданското общество следва да продължат да работят за увеличаване на независимите услуги по проверка на фактите и за насърчаване на медийната грамотност. От ключово значение ще бъде също активизирането на работата с гражданското общество за справяне с дезинформацията.

4.5.4 Защита на правата на човека

ЕС ще продължи да подкрепя партньорските държави в напредъка им в областта на правата на човека, включително като се гарантира, че всеки може да се ползва пълноценно от своите граждански, политически, икономически, социални и културни права. ЕС ще активизира действията си за борба с всички форми на дискриминация, основана на пол, раса или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация. ЕС ще оказва подкрепа на партньорските държави за прилагането на **Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания**, както и за разработването на достъпни продукти и услуги. Освен това ЕС ще продължи да подкрепя партньорските държави да **гарантират зачитането на правата, които вече се упражняват от лицата, принадлежащи към малцинства, засегнатите от конфликти хора и да насърчават равенството между половете**.

За да се гарантира висока степен на защита на основните права на неприкосновеност на личния живот и **защита на данните**, ЕС ще продължи да работи с държавите от Източното партньорство за по-нататъшно сближаване със стандартите на ЕС и международните стандарти за защита на данните с цел улесняване на търговския обмен и сътрудничеството в областта на правоприлагането.

4.5.5 Мобилност

От съществено значение за гарантирането на мобилността и контактите между хората в една сигурна и добре управлявана среда са успешното прилагане на съществуващите споразумения за **облекчаване на визовия режим и за обратно приемане**, както и непрекъснатото изпълнение на съответните критерии за либерализиране на визовия режим. Ще бъде разгледана възможността за започване на нови диалози за

¹⁴

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018JC0036&qid=1584457481857&from=BG>

либерализиране на визовия режим с останалите държави, чиито граждани се нуждаят от визи за пътуване в ЕС, при условие че са налице добре управлявани и сигурни условия за мобилност, включително чрез задоволителното прилагане на споразуменията за облекчаване на визовия режим и за обратно приемане. В допълнение към това балансираните и взаимно изгодни **партньорства за мобилност** ще гарантират трайната ангажираност. Ще бъдат разгледани инициативи за **трудова миграция** между партньорските държави, както и между държавите от Източното партньорство и държавите от ЕС, с цел е да се установят партньорства за насърчаване на законната миграция и мобилността чрез засилване на сътрудничеството и взаимното признаване на умения и компетентности, като същевременно се отчита въздействието на изтичането на мозъци върху човешкия капитал на партньорските държави. За да се подпомогне трансграничното движение на хората и стоките, ще бъдат засилени техническото и административното сътрудничество в областта на **интегрираното управление на границите**.

5. СТРАТЕГИЧЕСКА КОМУНИКАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ

5.1 Стратегическа комуникация

Стратегическата комуникация е от решаващо значение за изграждането на устойчивост и е основно задължение на създателите на политики в услуга на гражданите. През последните години в рамките на Източното партньорство на призова за по-силен и по-стратегически подход към комуникацията бе обърнато голямо политическо внимание, не на последно място и поради нарастващата дезинформация срещу ценностите на ЕС. Ето защо съвместната работа на службите на Европейската комисия и Европейската служба за външна дейност има за цел да засили комуникацията на ЕС в партньорските държави чрез ясни, базирани на конкретни примери и съобразени с конкретните условия послания, както и да повиши осведомеността относно **положителното въздействие на политиките и действията на ЕС** за хората в целия регион с основното послание „По-силни заедно“. ЕС предприе също така важни стъпки за повишаването на видимостта на ЕС чрез преминаване от основаната на проекти комуникация към национална и **по-тематична кампанийна комуникация**, за да се избегне фрагментирането на неговата брандова идентичност. Действията на ЕС систематично се означават с бранда „EU4“ (напр. EU4Energy, EU4Business, EU4Digital и EU4Georgia). Развитието на бранда даде възможност за гъвкавост при позиционирането в отделни държави (напр. „Moving Forward Together in Ukraine“). Акцентът е върху **комуникацията с ключови разпространители на посланията**, като например младите хора, с цел да се спомогне за популяризирането на ценностите и действията на ЕС в партньорските държави. Така например, в инициативата „Млади европейски посланици“ участват 740 младежи, които разпространяват положителни послания за ЕС в своите местни общности. Този засилен и координиран подход доведе до по-добро разбиране и **повишаване на доверието** в ЕС сред гражданите в държавите от Източното партньорство¹⁵.

Структурираните консултации относно бъдещето на Източното партньорство показаха **широкия консенсус и очакванията** на заинтересованите страни и гражданите да продължат да работят за **утвърждаването на успешните инициативи**, като направят

¹⁵ Годишните проучвания на общественото мнение, проведени в рамките на проекта „EU Neighbours East“ на Европейската комисия, показват постоянно нарастване на положителните нагласи към ЕС на гражданите от всички партньорски държави, като през 2019 г. 52 % от гражданите (7 процентни пункта повече спрямо 2016 г.) имат положително мнение за ЕС. Общо 67 % от населението (повишение с 4 %) смятат, че отношенията между тяхната държава и ЕС са положителни, като за 58 % от гражданите ЕС продължава да бъде чуждестранната институция, в която имат най-голямо доверие.

комуникацията на ЕС по-стратегическа и въздействаща в контекста на **нарастващата дезинформация срещу ценностите на ЕС**.

Комуникацията относно Европейския съюз и неговите отношения с партньорските държави следва да се осъществява с **ангажираност на национално равнище и съвместна отговорност** спрямо гражданите както на държавите — членки на ЕС, така и на партньорските държави. В този контекст държавите от ЕС, правителствата на партньорските държави, местните администрации, партньорите по изпълнението на финансирани от ЕС проекти и институциите на ЕС (включително делегациите на ЕС) следва да **работят заедно** за комуникацията на ползите от сътрудничеството въз основа на съвместни приоритети на политиката и цялостното за популяризиране на ЕС в региона. Тази комуникация следва да се осъществява в съответствие с **общия европейски наратив**, основаващ се на **споделените ценности** и на ползите от сътрудничеството за живота на хората.

Ангажираността на хората на **местно равнище** и чрез националните и малцинствените езици, както и на руски език, следва да се повиши, за да се подобри разбирането на ценностите, политическите приоритети и действията на ЕС. Информационните дейности ще бъдат **насочени към ключови разпространители на посланията и формиращи общественото мнение фигури** (включително, но не само, местни органи, религиозни лидери и преподаватели, чрез учебни посещения, местни дискуссионни форуми и обучения), за да бъде чуто посланието на ЕС в регионите.

Информационните дейности, предназначени за **младите хора** ще се увеличат, например чрез насърчаване на преподаването и ученето за Европейския съюз в различните образователни степени. Ще бъде оказана подкрепа за включването на свързана с ЕС информация в учебната програма в училищата.

5.2 Управление и изпълнение

Преразгледаната многостранна структура на Източното партньорство, приета на срещата на върха през 2017 г., е полезна рамка за общуване и сътрудничество чрез редовни срещи и обмен. Както беше потвърдено от повечето заинтересовани страни по време на консултацията, **настоящата рамка е целесъобразна и следва да се запази**, като се направят необходимите корекции, за да бъде приведена в съответствие с основните цели на политиката за периода след 2020 г., изложени в настоящото съвместно съобщение. **Акцентът ще бъде поставен върху повишаването на ефективността на съществуващите структури**. Една от първите задачи на платформите и работните групи в рамките на структурата на Източното партньорство ще бъде да се **определят желаните бъдещи резултати въз основа на приоритетите, посочени в настоящото съвместно съобщение**.

Приоритетите, очертани в настоящото съвместно съобщение, ще са в основата и на **бъдещото програмиране на помощта от ЕС за периода 2021 — 2027 г.**, заедно със съвместните документи между ЕС и партньорските държави, в които се определят общите приоритети (напр. приоритетите на партньорството и програмите за асоцииране). Съгласно обновената политика партньорските държави ще продължат да работят по съвместни проекти и действия с ЕС и ще получават подкрепа за изграждане на капацитет и обмен на знания по конкретни цели и политики, когато е необходимо. С финансовата и логистичната подкрепа от международните финансови институции ще се изпълняват общорегионални програми по места. Следва да се гарантират съгласуваността и взаимното допълване между всички интервенции на ЕС, както и ясна връзка между политиката и програмирането, включително за бъдещата програма Interreg NEXT и други програми за териториално сътрудничество.

Организациите на гражданското общество са от решаващо значение за разпространението на положителните послания на ЕС извън столиците и за осигуряването на трайни резултати и по-добри услуги за хората по места. Като част от новия си подход към гражданското общество в партньорските държави, ЕС създаде рамкови споразумения за партньорство с основни организации на гражданското общество за по-целенасочена подкрепа и увеличаване на въздействието. С увеличаването на вторичното предоставяне на безвъзмездни средства чрез тези ключови партньори следва да се повиши допълнително информираността на Изток, включително с помощта на по-малките местни организации, които работят на местните езици.

ЕС ще се ангажира по-систематично с **мозъчните тръстове, които се занимават с Източното партньорство**. По този начин ще се подкрепят инициативите за образование и повишаване на осведомеността на тези държави и ще се гарантира, че хората са по-добре информирани и следователно е по-вероятно да подкрепят реформите за развитие.

ЕС възнамерява да засили още повече **партньорството си с международните финансови институции**, като използва по-добре възможностите, предлагани с гаранциите на ЕФУР, за укрепване на устойчивостта на партньорските държави и за насърчаване на частния сектор, като същевременно подкрепя ангажиментите, произтичащи от споразуменията за асоцииране и други двустранни споразумения.

Освен това ЕС ще засили съвместната ангажираност и партньорството между държавите от ЕС за по-силна подкрепа на амбициозната програма за реформи. По този начин партньорските държави могат да се възползват от експертните знания и опита на ЕС.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ И СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

При наскоро проведените структурирани консултации беше подчертано, че трайният успех на Източното партньорство ще зависи от засилването на **съвместната ангажираност**, укрепването на **амбициозна програма за реформи и решаването на съвместните предизвикателства**. Държавите — членки на ЕС, партньорските държави и гражданското общество носят съвместната отговорност да осигурят стабилно и целесъобразно партньорство, което да е от полза за цялото общество. Съвместният ангажимент към този нов подход ще бъде от полза за хората във всички партньорски държави и ще допринесе за утвърждаването на **по-силна Европа в света**.

С настоящото съвместно съобщение се предлага като основна цел да се повиши **устойчивостта**, като ЕС, неговите държави членки и партньорските държави работят заедно за постигането на следните дългосрочни цели на политиката за Източното партньорство за периода след 2020 г.:

- издръжливи, устойчиви и интегрирани икономики;
- заедно за отговорни институции, върховенство на закона и сигурност;
- заедно за постигане на екологична и климатична устойчивост;
- заедно за трайна цифрова трансформация;
- заедно за издръжливи, справедливи и приобщаващи общества.

Европейският съвет, Европейският парламент и Съветът се приканват да одобрят настоящото съвместно съобщение, което ще бъде представено също и на Европейския икономически и социален комитет и на Комитета на регионите. То ще бъде обсъдено и с партньорските държави преди срещата на върха на Източното партньорство през юни 2020 г.

На срещата на върха на Източното партньорство ще бъде даден мандат за изготвянето на нов набор от осезаеми конкретни резултати въз основа на настоящата програма, като целта е изложените в настоящия документ препоръки да се осъществят на практика. Поради това определянето на бъдещите конкретни резултати за периода след 2020 г. ще бъде основна задача за втората половина на 2020 г.